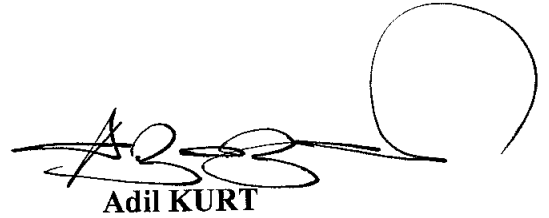

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2666
Tarih: 21.02.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

01.11.1928 Tarih ve 1353 Sayılı TÜRK HARFLERİNİN KABUL VE TATBİKİ HAKKINDA KANUN'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim. 21.02.2013

Adil KURT

Hakkari Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	Adalet Millî Eğitim, Kültür Gençlik ve Spor İçişleri Köy, İktisat, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji				
Esas Komisyon	Anayasa				
Tarih:	05 Mart 2013		E. No: 2/1307		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.	
					
TBMM BAŞKAN:					

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
21 Şubat 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
21 Şubat 2013
No : 186529

GENEL GEREKÇE

Türkiye gibi çok etnisiteli ve çok dilli toplumlarda, yalnızca bir etnisitenin ve tek bir dilin anayasal olarak tanınması, diğer etnik yapılara sahip ve farklı dilleri konuşan insanlar için dışlanma ve eşitsizlik durumunu ortaya çıkarmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan sonra 1924 Anayasasında tekçilik vurgusu ön plana çıkarılıp, bir tek ulus oluşturmak için Türk ve Türkçe dışındaki bütün unsurlar reddedilmiştir. Bu tekçilik anlayışı Cumhuriyet tarihi boyunca devam eden bir asimilasyon politikasına, tek tipçiliğin farklı etnik aidiyetlere karşı bir baskı ve nefret aracı olarak kullanılmasına sebebiyet vermiştir.

Devlet, Türkiye Cumhuriyetin kuruluş felsefesi olan ulus devleti oluşturmak için, farklı dilleri ve kimlikleri yok sayarak yasalar aracılığıyla onları baskı altında tutup yok olmalarını sağlamak için politikalar üretti. Bu anlayış çerçevesinde dil konusunda önemli yasalar düzenlendi. Anayasa'da dahi ifadesini bulan bu ayrımcı ve asimilasyonist düzenlemelerden bazıları şunlardır.

- Anayasa'nın 2. Maddesi: Türkiye Cumhuriyetin resmi dili Türkçedir.
- Anayasa'nın 42. Maddesi: Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez.
- Türk Harflerin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun": Bu düzenlemeyle Arap harflerinin kullanılmasının yasaklanmasıyla yetinilmemiş, Türkçe dışındaki diğer tüm dillerin kullanımına engeller getirilmiştir.

1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 2. maddesine göre, kamu kurumlarında ve özel şirket ve kuruluşlarda "Türk harfleriyle yazılmış olan yazıların kabulü ve muameleye konulması mecburidir." Benzer şekilde, Kanun'un 4. Maddesi, "Türkçe hususi veya resmi levha, tabela, ilan, reklam ve sinema yazıları ile keza Türkçe hususi, resmi bilcümle mevkut, gayri mevkut gazete, risale ve mecmuaların Türk harfleriyle basılması ve yazılması mecburidir" hükmünü taşımaktadır. 1928 tarihli Harf Kanunu, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yaşamın her alanında Türk harflerinin kullanılmasını zorunlu kılarak Türk alfabesindeki harflerin dışında hiçbir harf kabul görmemiştir. Bundan dolayı bu durumun aksi gerçekleştiği zaman TCK'nın 222.maddesi, ihlali anlamına gelip bir cezai müeyyide ortaya çıkmaktadır. Oysa Bu anayasal zorunluluktan dolayı Türkiye'de yaşayan Kürtler kendi alfabelerinde bulunan "x,w,q,ê,î" harflerini kullanamamaktadır. Aynı şekilde alfabeleri Latin alfabesi olmayan Türkiye'deki Araplar, Süryaniler, Kafkas Halkları da Türk alfabesini kullanmak zorunda bırakılmaktadırlar. Otuz altı farklı dilin konuşulduğu Türkiye coğrafyasında konuşulan dillerin kendilerine ait bir alfabeleri olduğu da kuşkusuzdur. Nitekim Kafkas Halkları Kiril Alfabetini kullanırken ve dilleri buna göre şekillenmiş iken Arapça Arap Alfabeti ile bütünleşmiştir. Keza diğer diller de kendilerine özgü alfabeler ile hayat bulmaktadır. Dilde

kullanılan sesin karşılığı alfabede yer almaktadır. Bu nedenle dil ile alfabe ayrılmaz bir parça olup, alfabelerin ya da alfabelerde yer alan bazı seslere karşılık gelen harflerin kullanılmasının önüne engel olunması kabul edilemez bir olgudur.

Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki birçok belediyenin anadilde hizmet sunma, Kürtçe basılmış broşür, afiş, davetiye kartlarından dolayı yerel yöneticiler hakkında sayısız davalar bulunmaktadır. Başta parklar olmak üzere birçok yere verilen Kürtçe isimlere, mülki amirleri ve savcılar tarafında, TCK'nin 222. maddesi kapsamında Harf Kanunu'na muhalefetten çok sayıda dava açılmış, parklara ve kültür merkezlerine verilen isimler iptal edilmiştir.

Kürtçe dâhil, Türkiye'de konuşulan Türkçe dışındaki birçok anadilde Türk alfabesinde bulunmayan q, w, x gibi harflerin bulunduğu göz önüne alındığında, Harf Kanunu'ndaki kısıtlama ile TCK'deki cezai yaptırımın ne derece ayrımcı olduğu, isim ve dil hakkını ne ölçüde kısıtladığı açıktır. Kaldı ki, gerek bir kamu kurumu olan TRT 6'nın (Şeş) Kürtçe yayımlarında, gerekse özel basın kuruluşları olan FOX TV ve Show TV'nin isimlerinde, çarşı merkezlerinde ve AVM'lerde bulunan mağaza isimlerin büyük kısmında Türk alfabesinde yer almayan harflerin kullanılıyor olması Harf Kanunu'ndaki yasakların toplumsal gerçeklerle bağdaşmadığını ve TCK'deki yasakların taraflı ve seçici bir şekilde uygulandığını göstermektedir. Bu harflerin, İngilizce gibi yabancı dillerde isimleri olan özel şirketlerde yaygın olarak ve cezai yaptırıma tabi olmaksızın kullanılıyor olması, devletin yabancı dillere kendi vatandaşlarının anadillerine tanımadığı hakları tanıdığını göstermektedir. Türkiye'nin Güney sahillerinde bulunan belediyelerin Türkçe dışındaki yabancı dillerde afiş asma, broşür dağıtılması da gerektiğinde yabancı dilde hizmet verebilmesi de kanuni olarak sorun çıkarılmaması devletin farklı etnisiteleri yok saydığı tezini de destekler mahiyettedir.

Türk Alfabesinde bulunmayan harflerin çocuklara verilen isimlerde kullanılması da bir sorundur. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 7. maddesi “ çocuğun doğumundan itibaren bir isim hakkına” sahip olduğunu vurgular. 1989 tarihli bu sözleşmeye Türkiye 1994 yılından itibaren taraf olmuştur. İsim hakkı hiç bir koşulda askıya alınamayacak bir haktır. Çocuğa isim koyma hakkı ve yetkisi anne-babaya aittir. Devlet adına yetki kullanan kişiler ve organlar, anne – babanın yerine geçerek; çocuğa isim koyamazlar.

Ancak Türkiye'de ailelerin çocuklarına istedikleri isimleri vermesinin önüne yıllarca Kürtçe engeli çıkartıldı. İçişleri bakanlığı gizli genelgeler gönderdi. Anne-babanın vermek istediği isimleri kabul etmeyen nüfus müdürlüklerinde isim komisyonları kurularak, çocuklara ailenin isteği dışında isimler verildi. İsimlere dava açıldı. Yargılamalar yıllarca sürdü. Nisan 2006'da kabul edilen 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu, kişilerin çocuklarına diledikleri isimleri vermelerini engelleyen hükümler içeren 1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu'nu yürürlükten kaldırmıştır. Ancak, bürokratik makamlar, uygulamada kişilere nüfus cüzdanlarında yazılı olan isimlerini değiştirme veya çocuklarına diledikleri ismi verme konusunda güçlük çıkarabildikleri gibi Türkçe de bulunmayan harfler -X,W,Q,Î,Ê- gerekçe gösterilerek Kürtçe isimler fiilen engelleniyor. Bu tür durumlarda konu yargıya intikal ettiğinde ise, mahkemelerin herhangi bir yasal engel bulunmamasına rağmen, isim hakkının kullanımını engelleyici kararlar verdiği görülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: Son yıllarda yapılan yasal değişikliklerle Türkiye de konuşulan yerel dillerin kullanım alanı genişletilmiştir. Ancak yerel dillerin kullandığı alfabede bulunan kimi harflerin Türk alfabesinde bulunmaması 1/11/1928 ve 1353 sayılı Türk harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki kanunda, tapu kayıtları ve senetleri, nüfus ve evlenme cüzdanları ve kayıtları, askeri hüviyet ve terhis cüzdanları gibi özel isimlerin kullanımında Türk harflerinin kullanılmasını zorunlu kılınması, Türkiye vatandaşlarının istediğı ismi kullanması ve yerel dillerin kullanım hakkın önünde engel teşkil etmektedir. Bu durum hukuki bir çelişki ortaya çıkarmaktadır. Bu çelişkiyi ortadan kaldırmak ve 1353 sayılı yasanın yanlış yorumlanmasını önlemek amacıyla böyle bir değişikliğin yapılması zorunludur.

MADDE 2: 1353 Sayılı Türk harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki kanunda, kamusal alanda Türkçe dışında herhangi bir dilin kullanılması yasaklanmaktadır. Ancak AKP Hükümeti son 10 yıldan başta Kürtçe olmak üzere Türkiye’de konuşulan dillerin kamusal alanda kullanılması için kısmi düzenlemeler yapmıştır. Cezaevlerinde tutukluların aileleri ile anadilleriyle konuşmasını sağlama, devlet kurumu olan TRT’de Kürtçe ve Arapça kanalın açılması, mahkemelerde anadilde savunma hakkın tanınması gibi düzenlemeler yapılmış olsada, özellikle farklı dillerde yayın yapan TV kanallarının yasal dayanağı olmaması sebebiyle kanuni bir güvence bulunmamaktadır. Bu madde hükmü ile Türkçe dışında farklı dilleri konuşan vatandaşların, kendi anadillerinde ulusal ve yerel kamu hizmetlerinden faydalanmalarına ve kamu idarelerinin kamu hizmetlerini vatandaşların yönetimi, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatta, yürütecekleri günlük yaşamsal faaliyetleri anadillerinde gerçekleştirmeleri eksiksiz bir biçimde sağlanması amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra, ulusal ve uluslar arası mevzuat da göz önünde bulundurularak sosyal devlet ilkesi gereğı devletin pozitif yükümlülüğüne işaret edilmiştir.

MADDE 3: Bu maddede yapılan değişiklikle merbut cetvele eklenen harflerin de tapu kütükleri ve nüfus cüzdanlarında yer almasının önü açılarak yıllardır devam eden mağduriyetlere son verilmek istenmektedir.

MADDE 4: Günlük hayatta artık bir geçerliliği kalmayan ve Türkçe dışındaki dillerde yayın yapılmasını engelleyen bu madde yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5: Kitapların hangi harflarla yazılacağını düzenleyen gayri meşru ve pratik bir geçerliliği kalmamış olan bu madde yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6: Bu madde yürürlükten kaldırılarak Türk harfleri dışındaki harflerin de eğitimde kullanılmasının önü açılmak istenmektedir.

MADDE 7: Yürürlük maddesidir.

MADDE 8: Yürütme maddesidir.

1353 SAYILI TÜRK HARFLERİNİN KABUL VE TATBİKİ HAKKINDA KANUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1: 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 1. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 1- Şimdiye kadar Türkçeyi yazmak için kullanılan Arap harfleri yerine Latin esastından alınan ve merbut cetvelin ilk bölümünde şekilleri gösterilen harfler (Türk harfleri) unvan ve hukuku ile kabul edilmiştir.

Merbut cetvelin ikinci bölümünde belirtilen harfler verilecek tapu kayıtları ve senetleri, nüfus ve evlenme cüzdanları ve kayıtları ve askeri hüviyet ve terhis cüzdanları gibi özel isimlerin kullanımının söz konusu olduğu durumlarda, ilgili kayıtlarda yer alabilirler.

MADDE 2: 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 2. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Kamu hizmetinden yararlanmanın söz konusu olduğu sağlık, eğitim gibi sair hakların söz konusu olduğu durumlarda vatandaşlar kendi anadillerinin özgürce kullanabilirler. Bu özgürlük vatandaşların kendi anadillerinde bulunan alfabeyi kamusal alanlarda kullanabilme hakkını da barındırır. Devlet söz konusu kamusal hizmetlerin gereği gibi verilmesi için uygun önlemleri pozitif yükümlülüğü gereği almakla sorumludur.

MADDE 3: 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 3. Maddesinin 2. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Verilecek tapu kayıtları ve senetleri ve nüfus ve evlenme cüzdanları ve kayıtları ve askeri hüviyet ve terhis cüzdanları 1929 Haziranı iptidasından itibaren merbut cetveldeki harflerle yazılacaktır.

MADDE 4: 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 4. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5: 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 5. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6: 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 9. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Merbut Cetvel:

Matbaa harfleri Yazı harfleri

Birinci Bölüm:

Büyük harfler küçük harfler Büyük harfler Küçük harfler

A	a
B	b
C	c
Ç	ç
D	d
E	e
F	f
G	g
Ğ	ğ
H	h
İ	i
I	ı
J	j
K	k
L	l
M	m
N	n
O	o
Ö	ö
P	p
R	r
S	s
Ş	ş
T	t

U u
Ü ü

V v
Y y
Z z

İkinci Bölüm:

Ê ê
Î î
Q q
W w
X x

MADDE 7 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.